



Școala Națională de Studii Politice și Administrative

ȘCOALA DOCTORALĂ

DOMENIUL ȘTIINȚE POLITICE - Relații Internaționale

**Analiza de discurs în relațiile internaționale.
Explorări interdisciplinare și contribuții academice actuale**

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

Lect. Univ. Dr. **Miruna BUTNARU-TRONCOTĂ**

București, 2019

- **Rezumat în limba română**

Toate interesele mele de cercetare au fost influențate de opțiunea pentru perspectiva constructivistă, ceea ce mi-a determinat ulterior alegerile de tematici atât din punct de vedere ontologic, epistemologic și mai ales metodologic. Astfel, analiza de discurs aplicată relațiilor internaționale constituie “firul roșu” al tuturor activităților mele academice de până în prezent. Această teză reflectă activitatea mea de cercetare susținută din ultimii 10 ani. Scopul principal al acestei lucrări este de a demonstra competența mea de a coordona doctorate, competență care se bazează pe activitatea de cercetare academică, pe cea profesional didactică, dar și pe experiența de a constitui și de a face parte din echipe de cercetare în cadrul unor variate proiecte cu finanțare națională și internațională. Am încercat astfel să evidențiez o serie de linii de congruență, continuitate și coerență a activităților mele științifice, profesionale și extra-curriculare din ultimii 10 ani, cu accent pe competențele dezvoltate în tot acest proces, ce consider că demonstrează capacitatea mea de a coordona doctoranzi în domeniul științelor politice și al relațiilor internaționale în cadrul SNSPA.

Lucrarea este împărțită în două secțiuni majore menite a descrie cât mai comprehensiv profilul meu academic. Prima parte se concentrează pe principalele repere profesionale și științifice, începând de la detalierea parcursului profesional din perioada studiilor doctorale (2010-2013), și continuând cu descrierea evoluțiilor științifice după obținerea titlului de doctor (2014-2019). Tot în această secțiune, expun sintetic principalele proiecte de cercetare cu finanțare națională și internațională pe care le-am derulat, precum și studiile rezultate în cadrul acestora, demonstrând astfel capacitatea de a coordona echipe de cercetare și de a conlucra în asemenea echipe. A doua parte prezintă principalele direcții de cercetare viitoare și planul de carieră, precum și corelarea acestora cu planurile de dezvoltare a studiilor doctorale pentru viitorii doctoranzi. Am structurat lucrarea urmând logica tematicilor mari care s-au constituit în timp drept principalele mele interese de cercetare și pentru care am punctat cele mai importante elemente de noutate, de originalitate, precum și rezultatele empirice obținute.

Ca opțiune ontologică și epistemologică, interesul meu de cercetare s-a îndreptat de la bun început nu atât pentru stabilirea cauzalității în științele sociale, cât mai ales asupra studiului reprezentării fenomenelor politice în discursul politic din spațiul internațional. Constructivismul, analiza de discurs și teoriile critice au fost principalele mele opțiuni epistemice ce m-au ghidat în redactarea lucrării de doctorat, și ulterior a celorlalte studii. Am

fost interesată de domeniul hermeneuticii aplicat științelor politice și relațiilor internaționale, vizând procesul de atribuire a semnificațiilor asupra anumitor prolematici curente și a explorării aprofundate a consecințelor etice și politice pe care aceste practici discursive le au în timp. În acest sens, am abordat procesul de “europenizare” din perspectiva socio-constructivistă, aplicat situației specifice a politicii de extindere a UE, și am definit conceptul ca ansamblu de practici discursive constitutive pentru actorii implicați în transferul normativ între UE și statele candidate.

Încă din fazele de început ale preocupărilor mele academice, întrebările de cercetare ce m-au preocupat au fost legate de construcția identitară într-un spațiu post-conflict și impactul acestora în contextul politicii de extindere a UE. Astfel, preocupările legate de conceptul de ‘europenizare’ au constituit direcția principală de cercetare încă de la debutul carierei mele academice. Începând cu anul 2009, de la dizertația de masterat, și până în prezent am abordat, din mai multe perspective disciplinare conceptul “europenizării”, corelat teoriilor integrării europene, și pornind de la perspectiva instituționalismului sociologic și discursiv. Preocuparea mea pentru teoria politică și pentru analiza de discurs politic din perioada masteratului a fost aprofundată ulterior în perioada studiilor doctorale (2010-2013), asumând o temă din domeniul relațiilor internaționale - construcția identitară într-un spațiu post-conflict, cu studiu de caz pe Bosnia-Herțegovina. După finalizarea doctoratului, am realizat mai multe proiecte de cercetare post-doctorală, continuând interesul pentru aprofundarea teoriilor critice și a unui cadru de analiză narativă a discursurilor de politici publice ale europenizării în cadrul procesului de extindere a UE în Balcanii de Vest, dar și a spațiului ex-sovietic. Am evidențiat astfel modele de continuitate și schimbare la nivelul discursurilor referitoare la condiționalitățile UE, și la consecințele politice ale acestora – incluzând o analiză a practicilor instituționale corelate pattern-urilor discursive identificate.

Astfel, pe lângă încercarea de a explora conceptul de “europenizare” ca proiecție normativă a UE în statele terțe (așa cum este abordat fenomenul în teoriile integrării europene convenționale), am propus în producțiile mele științifice o perspectivă interpretativă inspirată din antropologia politică influențată direct de poststructuralism și aplicată negocierilor între UE și Bosnia Herțegovina. Noțiunea centrală a studiilor de europenizare în domeniul politicii de extindere este aceea de „condiționalități”, definite de UE pentru a reglementa relațiile cu statele candidate și potențial candidate. În acest context, în lucrarea de doctorat am realizat un studiu calitativ axat pe elite, cu scopul de a investiga modul în care semnificațiile convergente sau divergente asupra tipurilor de reforme sunt produse, reproduse și folosite strategic de către grupurile de experți ce interacționează în luarea deciziilor. Am subliniat astfel că interacțiunea

social între elite are un rol important în modul de în'elegere și aplicare a condiționalităților UE. Cadrul teoretic al cercetării imprumută astfel de la abordarea neo – instituționalistă de tip raționalist perspectiva centrată pe actori, și pe profilul lor instituțional, dar preia elemente și de la constructivismul social, deoarece se concentrează pe condiționalitățile UE ca la un construct ideatic și un conglomerat de abordări discursive și seconcentrează asupra dinamicii discursuri în elaborarea politicilor. Abordarea constructivistă mi-a permis astfel să adaug alături de putere și interese, și discursurile, manifestat la nivelul normelor, ideilor, regulilor, cunoașterii, credințelor, atitudinilor, valorilor, percepțiilor, ideologiilor, culturii, simbolurilor definitorii pentru un anumit context geopolitic.

O a doua temă de cercetare a fost sublinierea importanței metodologiilor interpretative în analiza de politică externă contemporană. Aceasta a fost fundamentată pe experiența dobândită în cercetarea de teren realizată în perioada ianuarie-aprilie 2013 în care am colectat date prin intermediul metodei interviurilor semi-structurate (cu actori din Bosnia și la Bruxelles) și a dezvoltării unui cadru analitic original de interpretare a observației participative. În cadrul interviurilor și a sesiunilor de observație participativă derulate în cadrul perioadei cercetării mele de teren din Bosnia, am explorat nu atât doar ce feluri de semnificație dau diverși actori procesului de europenizare a Bosniei, dar mai ales modul în care anumite contexte politice (locale, regionale, globale) au făcut posibilă impunerea acelor semnificații ca dominante. Analiza a subliniat astfel importanța discursurilor din domeniul politicii de extindere și a felului în care sunt atribuite semnificații procesului de europenizare, aceasta fiind una din principalele contribuții la literatura de specialitate din acest domeniu.

Mai departe, am abordat participarea mea în cadrul diferitelor proiecte de cercetare în perioada de după obținerea doctoratului, activitatea de cercetare întreprinsă cu aceste ocazii și principalele rezultate obținute, precum și debutul activității mele didactice și de coordonare de dizertații. Tema primei cercetări postdoctorale (2014-2015) a dus mai departe concluziile formulate în lucrarea doctorală, fiind centrată de data aceasta pe explorarea constructivistă a conceptului de “europenizare post-conflict” prin analiza discursurilor de contestare și rezistență la presiunea condiționalităților UE în două studii de caz comparative - Bosnia și Kosovo - privind tema mai amplă a studierii impactului UE în stabilizarea vecinătății. Cel de-al doilea proiect postdoctoral (2015-2017) a contribuit la extinderea ariei de cercetare pe care m-am specializat prin aplicarea analizei discursurilor de politică externă în vecinătatea estică a UE, mai precis analiza acțiunilor de destabilizare ale Rusiei post-Crimea. El a reprezentat un pas important în evoluția mea profesională, deoarece mi-a permis să dezvolt o nouă grilă de analiză de discurs interpretativă aplicată modului de relaționare a Rusiei cu spațiul fost Soviet, cu

precădere după anexarea Crimeei din 2014. O altă arie de cercetare asupra căreia m-am dedicat în perioada recentă este domeniul teoriilor și metodologiilor de cercetare în studiile europene și relațiile internaționale. În 2016 am elaborat, în cadrul unui volum colectiv, mai multe capitole dedicate evoluției constructivismului în ultimele 4 decenii și a impactului său asupra studiilor europenizării. În perioada 2016-2017 am fost de asemenea parte a unui proiect de cercetare internațională pe tema dialogului Serbia-Kosovo, aducând o contribuție științifică în domeniul analizei politicii UE în stabilizarea zonelor post-conflict, luând drept studiu de caz medierea relațiilor de normalizare între Serbia și Kosovo, și evidențiind strategiile discursive ale actorilor locali de a se opune implementării Acordului. Prin intermediul unor noi proiecte de cercetare, în perioada 2017-2019 la specializarea mea academică s-au adăugat și alte interese de cercetare legate de sfera publică europeană, atitudini față de Uniunea Europeană, identitate europeană, și medierea între instituțiile UE și cetățeni. O altă temă de cercetare abordată în ultimii doi ani a fost axată tot pe analiza politicii externe, din perspectiva eforturilor de democratizare, de data aceasta în mod specific orientată pe rolul României în consolidarea rezilienței în relația cu statele Balcanilor de Vest și din zona Parteneriatului estic.

În ultima secțiune am abordat o serie de proiecte actuale și noi interese de cercetare, precum și conturarea unui plan de carieră de viitor, prin care să contribui la dezvoltarea Școlii doctorale a SNSPA. Am prezentat succint ideile de cercetare pe care colaborările internaționale viitoare le implică, o serie de proiecte inițiate și depuse spre finanțare, precum și o serie de beneficii pe care aceste cooperări le pot aduce carierei mele profesionale și școlii doctorale. Am descris de asemenea și planul pentru viitoarea mea carte în limba română, ce este în pregătire și va apărea la finalul anului 2019 la editura Polirom. O nouă temă de cercetare pe care doresc să o dezvolt în următorii 5 ani este cea referitoare la explorarea implicațiilor etice și politice ale gândirii poststructuraliste asupra înțelegerii politicilor identitare și a revitalizării naționalismului în două zone geografice diferite – Europa de Est și America Latină. Această tematică îmi este de interes dincolo de domeniul relațiilor internaționale, fiind la întretăierea cu domeniul teoriei politice și cu dezbaterile din domeniul postpozitivismului. Planurile mele de carieră cuprind următoarele direcții: integrarea direcțiilor de cercetare expuse în această teză în tematica școlii doctorale, cooptarea unor viitori doctoranzi în echipe de cercetare multinaționale și în echipe de experți la nivel european (în cadrul proiectelor Jean Monnet Networks la care intenționez să aplic, ce vor permite viitorilor doctoranzi conectarea la școli doctorale din străinătate).

- **Rezumat în limba engleză**

All my research interests have been influenced by the option for the constructivist perspective, which later influenced my choices of topics at the ontological, epistemological and especially at the methodological level. Thus, the method of discourse analysis applied to the field of international relations is the "red thread" of all my academic activities so far. This thesis reflects my research activity in the past 10 years. The main purpose of this paper is to demonstrate my ability to coordinate PhD theses, competence based on my academic research, on my didactic work, but also on the experience of setting up and participating in research teams in some various projects with national and international funding. I have tried to highlight a series of lines of congruence, continuity and coherence of my scientific, professional and extra-curricular activities over the past 10 years, with a special emphasis on the skills developed throughout this process, which I believe demonstrates the ability to coordinate PhD students in the field of political science and international relations within SNSPA.

The paper is divided in two major sections, aimed to describe as comprehensive as possible my academic profile. The first part focuses on the main occupational and scientific milestones, starting from the detailing of the professional pathway during the doctoral studies (2010-2013), and continuing with the description of scientific developments after obtaining my PhD (2014-2019). Also in this section, I synthetically present the main national and international research projects I have carried out, as well as the results of their studies, thus demonstrating the ability to coordinate research teams and to collaborate in such teams. The second part presents the main future research directions and the career plan, as well as their correlation with the development plans of doctoral studies for future PhD students. I have structured the work following the logic of the great themes that have become in time my major research interests and for which I highlighted the most important elements of novelty, originality and the empirical results obtained.

As an ontological and epistemological option, my research interest turned from the very beginning not so much to the determination of causality in social sciences, but rather to the study of the representation of political phenomena in political discourse in the international space. Constructivism, discourse analysis, and critical theories were my main epistemic options that guided me in writing the Ph.D., and then the other studies. I was interested in the field of hermeneutics applied to political sciences and international relations, aiming at the process of

assigning meaning to certain current projects and deep exploration of the ethical and political consequences these discursive practices have over time. In this regard, I approached the concept of "Europeanization" from a socio-constructivist perspective, applied to the specific context of the EU enlargement policy. I defined the concept as a "set of discursive practices that constitute the actors involved in the legal transfer between the EU and candidate countries".

Since the early stages of my academic preoccupations, the research questions that I have been concerned about have been related to identity construction in a post-conflict space and their impact in the context of EU enlargement policy. Thus, the concerns about the concept of "Europeanization" have been the main research direction since the beginning of my academic career. Thus, starting with 2009, during the period when I was drafting my Master thesis, I have approached the concept of "Europeanization" from several disciplinary perspectives correlated with the theories of European integration, and from the perspective of sociological and discursive institutionalism. My preoccupation with political theory and political discourse analysis during the Master's degree was deepened during the doctoral studies (2010-2013), choosing a theme in the field of international relations - identity construction in a post-conflict space, with a case study on Bosnia and Herzegovina. After finishing the PhD, I conducted several postdoctoral research projects, continuing to focus on deepening critical theories and a narrative analysis framework of public policy speeches applied the EU enlargement process in the Western Balkans, as well as on of the former Soviet space. I have thus highlighted several models of continuity and change at the level of discourse on EU conditionality and its political consequences - including an analysis of institutional practices related to the identified discursive patterns.

Thus, in addition to trying to explore the concept of "Europeanization" as a normative projection of the EU on third countries (as the phenomenon is approached by the conventional theories of European integration), I proposed in my scientific productions an interpretative perspective inspired by the political anthropology, directly influenced by poststructuralism and applied to the negotiations between the EU and Bosnia and Herzegovina. The central notion of Europeanization studies in the field of enlargement policy is that of "conditionality", defined by the EU to regulate relations with candidate and potential candidate countries. In this context, in the PhD thesis, I conducted a qualitative elite-focused study to investigate how convergent or divergent meanings on various types of reforms are produced, reproduced and used strategically by elites and expert groups that interact in making decisions. The theoretical framework of research thus borrows from the neo - institutional approach of the rationalist

approach the actor - centered perspective, and on their institutional profile, but also takes on elements from social constructivism as it focuses on EU conditionality as an ideological construct and a conglomerate of discursive approaches and focuses on the dynamics of discourse in policymaking. The constructivist approach has allowed me to add, alongside the power and interests, the discourses expressed in terms of norms, ideas, rules, knowledge, beliefs, attitudes, values, perceptions, ideologies, culture, defining symbols for a particular geopolitical context.

A second research interest was to highlight the importance of interpretative methodologies in contemporary foreign policy analysis. This was grounded in the experience gained in fieldwork conducted between January and April 2013 in which we collected data through the semi-structured interview method (with actors in Bosnia and Brussels) and the development of an original analytical framework for interpreting the observation participatory. In the interviews and participatory observation sessions that took place during my field research in Bosnia, I explored not only what kinds of meanings the various actors in the process of the Europeanization of Bosnia developed, but especially how certain political contexts (local, regional, global) made it possible to impose those meanings as dominant. I underlined the fact that social interactions among different elites has an important role in the way EU conditionality is being perceived and implemented by third parties. The analysis thus highlighted the importance of policy narratives in the field of enlargement policy and the way in which the significance of the process of Europeanization is attributed. This is one of the most important contributions made to the literature in this field.

Further on, I mentioned my participation in various post-doctoral research projects, the research work undertaken on these occasions and the main results obtained, as well as the onset of my teaching and dissertation coordination activities. The theme of the first postdoctoral research (2014-2015) has led to the conclusions made in the doctoral thesis, focusing on the constructivist exploration of the concept of "post-conflict Europeanization" by analyzing the discourse of opposition and resistance to the pressure of EU conditionality in two studies comparative case - Bosnia and Kosovo - on the wider theme of studying the EU's impact on the stabilization of the neighborhood. The second postdoctoral project (2015-2017) contributed to the expansion of the research area that I have specialized in applying the analysis of foreign policy speeches in the eastern neighborhood of the EU, namely the analysis of destabilizing actions of post-Crimean Russia. It was an important step in my professional evolution as it allowed me to develop a new interpretative speech analysis grid applied to Russia's relationship with the former Soviet space, especially after the annexation of the Crimea in 2014. Another

area of research which I have dedicated myself to in the recent period is the field of research theories and methodologies in European studies and international relations. In 2016, we elaborated, within a collective volume, several chapters devoted to the evolution of constructivism over the last four decades, its impact on Europeanization studies. In the period 2016-2017, I was also part of an international research project on Serbia-Kosovo dialogue, making a scientific contribution to EU policy analysis in stabilizing post-conflict areas, taking as a case study the mediation of normalization relations between Serbia and Kosovo, and highlighting the local actors' discursive strategies to oppose the implementation of the Agreement. Through new research projects, between 2017-2019, my academic specialization has added other research interests related to the European public sphere, attitudes towards the European Union, European identity, and mediation between EU institutions and citizens. Another research theme tackled over the last two years was also focused on the analysis of foreign policy from the perspective of democratization efforts, this time specifically focused on Romania's role in strengthening the resilience in relation with the Western Balkan states and the Eastern Partnership area.

In the last section, I mentioned a series of current and new research interests, as well as a future career plan to contribute to the development of SNSPA's Doctoral School. I briefly presented the research ideas that future international collaborations involve, a number of projects initiated and funded, as well as a number of benefits that these co-operation initiatives can bring to my professional career and to the doctoral school as well. I also described the plan for my next book, that is scheduled for publication at the end of 2019 at Polirom Publishing house. A new research topic that I want to develop over the next 5 years deals with exploring the ethical and political implications of post-structuralist thinking on understanding identity policies and revitalizing nationalism in two different geographic areas - Eastern Europe and Latin America. This topic is of interest to me beyond the field of international relations, being at the crossroads with the field of political theory and the post-positivism debates. My career plans include the following directions: integrating the research directions outlined in this thesis in the topic of the doctoral school, co-opting future PhD students in multinational research teams and expert teams at European level (within the Jean Monnet Networks projects I plan to apply, which will allow future PhD students to cooperate with other doctoral students from abroad).